

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри,

к.е.н., доцент Иван Іван ДЕМЧЕНКО

« 01 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародні фінанси»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
(на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»)
факультет економіки та бізнесу

2021–2022 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти) – Мелітополь, ТДАТУ – 12 с.

Розробник: к.е.н., доцент Іван ДЕМЧЕНКО

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

Протокол від «01» вересня 2021 року № 1

В.о. завідувача кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

к.е.н., доцент Іван ДЕМЧЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»)

Протокол від «02» вересня 2021 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів - 4	Галузь знань: <u>07 Управління та адміністрування</u> <small>(шифр і назва)</small>	Обов'язкова	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: <u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u> <small>(шифр і назва)</small>	Курс/рік підготовки	Семестр
Змістових модулів - 2		4 / 2с	8-й /4-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 6 год. самостійна робота студента – 6,0 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	24 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	24 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	72 год.
		Форма контролю: екзамен	

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Головна мета дисципліни передбачає формування знань з питань розвитку системи міжнародних фінансових відносин стосовно до ринкової економіки на базі основних теоретичних концепцій світової економічної думки;

– формування знань про особливості участі України у міжнародних фінансових стосунках як незалежної держави в період переходу до ринкової економіки;

– знайомство студентів з перспективами міжнародних фінансів в умовах оновлюючих процесів в економіці України;

– подальше становлення і вдосконалення знань майбутніх фахівців.

В процесі вивчення дисципліни вирішуються такі завдання:

• З'ясування міжнародних фінансів, як підсистеми міжнародних економічних відносин; призначення і функції міжнародних фінансів; основні зміни у світовій економічній структурі, які впливають на розвиток міжнародних фінансів.

• Визначення ролі світової грошової системи; європейську валютну систему; основні складові МВС; платіжний баланс держави; природу, механізм, функції валютного ринку. Інструменти валютного ринку.

• Визначення як співпрацюють держави у сфері фінансів, координація економічної та фінансової політики країн на сучасному етапі; міжнародне фінансове право, форми реалізації фінансової політики. Міжнародні фінансові організації.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

– ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

– ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

– ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

– ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

– ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

– ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро - та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

– ФК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

– ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

– ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

- *Програмних результатів навчання:*

– РН02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем

- РН03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- РН13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
- РН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- РН 15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності.
 - *soft skills* здатність до критичного мислення, здатність до поширення комунікацій, здатність до командної роботи, здатність до проектної роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІСНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Система міжнародних фінансів

Предмет вивчення науки про міжнародні фінанси. Функції міжнародних фінансів. Чинники становлення та розвитку міжнародних фінансів. Світове фінансове середовище та його взаємозв'язок зі світовим економічним середовищем. Глобалізація фінансового ринку і фінансова революція. Фінансова інновація: фінансові інструменти та технології. Суб'єкти міжнародних фінансів та їх характеристика. Держава. Центральні банки. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації.

Тема 2. Еволюція світової валютної системи

Поняття валютної системи та її види. Основні елементи національної валютної системи. Валюта та валютні цінності. Класифікація валют. Міжнародні розрахункові грошові одиниці. Конвертованість валют. Валютний паритет. Валютний курс та його функції. Купівельна спроможність валюти. Фактори, які впливають на валютний курс. Види валютного курсу. Основні механізми курсоутворення. Світова валютна система та її функції. Елементи світової валютної системи. Міжнародна валютна ліквідність. Теорії регулювання валютного курсу. Еволюція світової валютної системи. Основні етапи розвитку світової валютної системи. Поняття та види криз валютної системи. Валютні блоки та зони. Паризька валютна система. Генуезька валютна система. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система.

Тема 3. Світовий фінансовий ринок та його структура

Фінансові ресурси світу та механізм їх перерозподілу. Міжнародні фінансові активи та їхні властивості. Міжнародні валютно-фінансові потоки. Світовий фінансовий ринок. Особливості функціонування та структура міжнародного фінансового ринку. Учасники міжнародного фінансового ринку.

Міжнародні фінансові центри. Стадії розвитку міжнародних фінансових центрів. Основні елементи та умови існування міжнародного фінансового центру. Характеристика найважливіших міжнародних фінансових центрів (Лондон, Нью-Йорк, Токіо).

Офшорні банківські (фінансові) центри, їхні види та основні типи.

Значення золота у валютній сфері. Ринки золота: поняття, класифікація, особливості функціонування. Операції з золотом. Золоті аукціони. Ринок банківських металів в Україні.

Тема 4. Валютні ринки та валютні операції

Поняття валютного ринку. Передумови створення сучасних валютних ринків та їх особливості. Функції, основний товар та суб'єкти валютних ринків. Структура, обсяги та розвиток валютного ринку. Форми міжнародних розрахунків та механізми валютного ринку. Поняття та класифікація валютних операцій. Котирування валют та його види. Валютна позиція банку та її різновиди. Інструменти валютного ринку. Спот-ринок та його звичаї.

Строковий валютний ринок. Форвардні валютні операції. Ф'ючерсні валютні операції. Валютні опціони. Валютні операції «своп». Арбітражні валютні операції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСНОВНИХ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУЦІЙ

Тема 5. Міжнародний кредитний ринок та технології кредитування

Міжнародний кредит як економічна категорія. Його принципи та функції. Роль міжнародного кредиту в процесі відтворення. Форми міжнародного кредиту. Міжнародний ринок банківських кредитів та його основні оператори. Процес організації міжнародного кредиту. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредиту. Методи мінімізації та перенесення ризиків при міжнародному кредитуванні. Оцінювання і контроль регіонального ризику. Кредитний рейтинг. Класифікація міжнародного кредиту за цільовим призначенням. Міжнародний лізинг. Факторинг. Форфетування. Сек'юритизація міжнародних кредитів.

Тема 6. Ринок міжнародних інвестицій

Структура міжнародних інвестицій. Міжнародні портфельні інвестиції. Перешкоди для іноземних інвестицій. Основні ринки акцій. Капіталізація ринку. Ринки акцій країн, що формуються, та їх типи. Фондова біржа і форми її організації. Системи встановлення рівня цін на фондових біржах. Основні ринки облігацій.

Міжнародна диверсифікація портфелів. Оцінювання інвестицій та управління ними. Інвестиційні механізми та індивідуальні інвестори. Інституційні інвестори.

Тема 7. Особливості функціонування євrorинку

Євроринок. Євровалюта. Ринок євровалют та його специфічні характеристики. Учасники та інструменти ринку. Термінові депозити. Депозитні сертифікати та їх види. Функції міжбанківського ринку.

Євровалютне кредитування. Синдиковані кредити. Форми євровалют-них кредитів. Вартість і процес надання кредиту. Процентна ставка за кредитом та її види. Процедура організації синдикованої позики. Методи зниження ризиків за надання синдикованого кредиту.

Єврооблігації та організація їх випуску. Ринок єврооблігацій та його інструменти. Єврооблігації в «євро». Ринок короткострокових боргових паперів. Ринок єврокомерційних паперів. Ринок євронот. Ринок деривативів. Поняття деривативів. Класифікація деривативів. Інструменти ринку.

Тема 8. Фінанси транснаціональних корпорацій

ТНК та їх фінанси і фінансова політика. Пряме зарубіжне інвестування. Мотивація прямого зарубіжного інвестування ТНК. Декомпозиція ризиків ТНК. Зарубіжні підрозділи ТНК: форми, джерела та параметри їх фінансування. Взаємовідносини філій ТНК з головною фірмою. Фінансові зв'язки системи ТНК. Управління грошовими переказами ТНК, або міжнародна система управління готівкою. Контроль та регулювання міжнародних грошових

операцій. Стратегії та механізми підвищення ефективності управління грошовими коштами ТНК. Оподаткування міжнародної діяльності ТНК. Валютні ризики потенційних збитків ТНК. Види валютного ризику: трансляційний, транзакційний і операційний. Управління ризиками потенційних збитків ТНК: вимірювання ризику, прогнозування валютних курсів, система звітності, стратегії страхування валютних ризиків.

Тема 9. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс

Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади. Валютно-фінансові та платіжні умови міжнародних операцій. Типи, види та форми міжнародних розрахунків. Аванс. Акредитив. Інкасо. Банківський переказ. Розрахунки з використанням векселів і чеків. Розрахунки за відкритими рахунками. Консигнація. Розрахунки з використанням пластикових карток. Валютні кліринги та їхні форми. Ризики при міжнародних розрахунках та методи їх мінімізації.

Сутність, виникнення та розвиток балансів міжнародних розрахунків. Види балансів міжнародних розрахунків. Платіжний баланс. Історія виникнення та розвиток платіжного балансу. Стан рівноваги платіжного балансу. Призначення та структура платіжного балансу. Сучасна класифікація статей платіжного балансу за методикою МВФ. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу. Оцінка позицій платіжного балансу. Процес регулювання платіжного балансу.

Тема 10. Регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин

Міжнародне фінансове право. Норми та джерела міжнародного права у сфері міжнародних фінансів. Міжнародна фінансова політика та її реалізація. Державне регулювання валютних відносин. Валютна політика та її форми. Валютні обмеження. Міждержавне регулювання ціни золота.

Тема 11. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

Світовий борг та світова економіка. Криза світової заборгованості. Геополітика світового боргу. Боргові стратегії країн. Показники зовнішнього боргу. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього-го боргу. Шляхи реструктуризації боргових зобов'язань. Характеристика Лондонського та Паризького клубів. Арбітраж в управлінні зовнішнім боргом. Зовнішній борг України та його структура. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.

Тема 12. Україна у світовому фінансовому ринку

Національна валютна система України. Платіжний баланс України та оцінка його позицій. Міжнародне кредитування та фінансування України. Взаємовідносини України з міжнародними фінансовими організаціями. Група Світового банку і Україна. Відносини України і Міжнародного банку реконструкції і розвитку, а також Європейського банку реконструкції і розвитку. Позиція України в Міжнародному валютному фонді. Чорноморський банк торгівлі та розвитку. Монетарні показники України, що публікуються у збірнику МВФ «Міжнародна фінансова статистика». Проблеми міжнародних фінансових відносин України та ЄС.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття та завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1 «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІСНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ»							
1	Лекція 1	Система міжнародних фінансів	2				
	Практичне заняття № 1	Система міжнародних фінансів			2		4
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі				8	2
2	Лекція 2	Еволюція світової валютної системи	4				
	Практичне заняття № 2	Еволюція світової валютної системи			4		3
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі				7	2
3	Лекція 3	Світовий фінансовий ринок та його структура	2				
	Практичне заняття № 3	Світовий фінансовий ринок та його структура			2		4
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі				7	2
4	Лекція 4	Валютні ринки та валютні операції	4				
	Практичне заняття № 4	Валютні ринки та валютні операції			4		4
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі				7	2
5	Самостійна робота	Особливості функціонування євrorинку Підготовка до ПМК I				7	2
6	ПМК I						10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.			12		12	36	35
Змістовий модуль 2 «ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСНОВНИХ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУЦІЙ»							
12	Лекція 5	<i>Міжнародний кредитний ринок та технології кредитування</i>	4				
	Практичне заняття № 5	Міжнародний кредитний ринок та технології кредитування			4		4
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі				8	2
13	Лекція 6	<i>Ринок міжнародних інвестицій</i>	2				
	Практичне заняття № 6	Ринок міжнародних інвестицій			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				7	2
14	Лекція 7	<i>Фінанси транснаціональних корпорацій</i>	2				
	Практичне	Фінанси транснаціональних			2		4

	заняття № 7	корпорацій					
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі				7	2
15	Лекція 8	<i>Міжнародні розрахунки та платіжний баланс</i>	4				
	Практичне заняття № 8	Міжнародні розрахунки та платіжний баланс			4		4
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі				7	2
16-17	Самостійна робота	Заборгованість у системі міжнародних фінансів; Підготовка до ПМК II				7	2
	ПМК II	Підсумковий контроль за змістовий модуль II					10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			12		12	36	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Чинники становлення та розвитку міжнародних фінансів.
2. Світове фінансове середовище та його взаємозв'язок зі світовим економічним середовищем.
3. Глобалізація фінансового ринку і фінансова революція.
4. Поняття валютної системи та її види.
5. Основні елементи національної валютної системи.
6. Валюта та валютні цінності. Класифікація валют.
7. Міжнародні розрахункові грошові одиниці. Конвертованість валют.
8. Фінансові ресурси світу та механізм їх перерозподілу.
9. Міжнародні фінансові центри.
10. Передумови створення сучасних валютних ринків та їх особливості.
11. Функції, основний товар та суб'єкти валютних ринків.
12. Структура, обсяги та розвиток валютного ринку.
13. Форми міжнародних розрахунків та механізми валютного ринку.
14. Поняття та класифікація валют-них операцій.
15. Котирування валют та його види.
16. Роль міжнародного кредиту в процесі відтворення. Форми міжнародного кредиту.
17. Міжнародний ринок банківських кредитів та його основні оператори.
18. Структура міжнародних інвестицій.
19. Міжнародні портфельні інвестиції.
20. Перешкоди для іноземних інвестицій.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

21. Євроринок. Євровалюта.

22. Ринок євровалют та його специфічні харак-теристики. Реінжиніринг бізнес-процесів.
23. ТНК та їх фінанси і фінансова політика.
24. Пряме зарубіжне інвестування. Мотивація прямого зарубіжного інвестування ТНК.
25. Декомпозиція ризиків ТНК.
26. Зарубіжні підрозділи ТНК: форми, джерела та параметри їх фінансування.
27. Взаємовідносини філій ТНК з головною фірмою. Фінансові зв'язки системи ТНК.
28. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади.
29. Валютно-фінансові та платіжні умови міжнародних операцій.
30. Типи, види та форми міжнародних розрахунків.
31. Сучасна класифікація статей платіжного балансу за методикою МВФ.
32. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу.
33. Оцінка позицій платіжного балансу.
34. Міжнародне фінансове право.
35. Норми та джерела міжнародного права у сфері міжнародних фінансів.
36. Світовий борг та світова економіка.
37. Криза світової заборгованості.
38. Геополітика світового боргу.
39. Боргові стратегії країн. Показники зовнішнього боргу.
40. Платіжний баланс України та оцінка його позицій.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Декрет Кабінету міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02 1993 р., №15-93
2. Боринець С. Я. «Міжнародні фінанси». Навч. посіб. Київ, 2002
3. Давинський О.І. «Міжнародні фінанси». Посіб., ЛНУ. Львів, 2002
4. Міжнародні валютно-кредитні відносини. Підручник / А. С. Філіпченко, В. І. Мазуренко та ін. – К. Либідь, 2005
5. Міжнародні фінанси. Підручник / О. І. Рогач, А. С. Філіпченко та ін. – К. Либідь, 2003
6. Адамик Б.П. Національний банк і грошово-кредитна політика, Навч. посіб. – Тернопіль, Карт-бланш, 2002

Допоміжна:

7. Гальчинський А.С. Сучасна валютна система, - К, Вища школа, 2001
8. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини, Підручник. – К. «Знання» 2003
9. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб.. для студ. вузів

10. Золотов А.Ф. Международные валютно-кредитные отношения, М. – 2000
11. Международные валютно-кредитные отношения. М. – Финансы и стат. 2001
12. Міжнародні розрахунки та валютні операції. За заг. ред.. М.І. Савлука. – К. 2002
13. Крапов М.М., Вертлюга А.П. Міжнародні фінансові відносини. – К. 2001
14. Журавська Г.А. Міжнародні розрахунки. Навч. посіб. – К. 2000
15. Гунський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. – К. Наук. думка, 2002
16. Халевинська Є.Д. Всесвітня економіка та міжнародні економічні відносини. – К. 2003
17. Хорошковський В.І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями. – К. 2002
18. Світова економіка. Підручник / А.С. Філіпченко, О.І. Рогач, та ін. – К., 2000
19. Рогач О., Шнирков О. Транс націоналізація світового господарства та перехідні економіки, - К. 2002
20. Гаврилюк О.В. Іноземні інвестиції. Навч. посіб. К. 20003
21. Михайлов Д.М. Мировой финансовый рынок, тенденции и инструменты. – М. 2001

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1468>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ, м. Мелітополь, пр. Б.Хмельницького, 18
3. Міська бібліотека ім. М.Ю. Лермонтова, пл. Перемоги, 1
4. Джерела Інтернет:
 - <http://www.bizpress.ws>
 - <http://www.madein.dp.ua>
 - <http://www.management.com.ua>